

Dialekt- och folkminnesarkivet
UPPSALA

S P E C I A L F R Å G E L I S T A 576

Uppsalas ölkaféer 1930 - 1977.

Den omfattande förändringen av Uppsala under 1960- och 70-talen kom också att drabba öklaféerna. Visserligen var dessa bara fem till antalet, nämligen Gröna Stugan, Hornet, Skeppet, Lyktan och Väderkvarnen, men under fyra årtionden var de bärkraftiga och kundunderlaget tillfredställande. Samtliga ölkaféer var anslutna till Uppsala Kaféaktiebolag, och otvivelaktigt var 1930- och 40-talen de bästa åren för detta aktiebolag. 1950- och 60-talen kom med nymodigheter som arbetsgivaravgiften m.m., och innebar början till slutet.

Detta frågeformulär är gemensamt för servitriser, kunder, föreståndare och i någon mån ordningsvakter.

1. Vilket ölkafé har Du arbetat på eller besökt?
2. Varför började Du arbeta som servitris/ ordningsvakt? Skrevs anställningskontrakt? Hur länge varade anställningen?
3. Vad omfattade arbetet och hur lång var arbetstiden? Hur omfattande var öppethållandet?
4. Hur stor var lönen?
5. Förekom andra förmåner som dricks, fri bostad och mat?
6. Förekom övertid?
7. Vad serverades på ölkaféet? Serverades öl först eller senare med mat eller smörgås? Serverade man obegränsat antal öl? Fanns särskilda bestämmelser för själva ölserveringen?
8. Vilken mat serverades? Fanns varmrätter och/ eller assietter? Vilken rätt var vanligast? Var sill och potatis omtyckt som á la carte?
9. Hade själva kaféserveringen någon större omfattning på ölkaféet?
10. Vilka var ölkaféets kunder? Var endast "ölgubbar" stamgäster? Kom även kvinnor av denna kategori till kaféet?
11. Kan Du ange några särskilda yrkesgrupper som brukade besöka kaféet?
12. Från vilken stadsdel eller arbetsplats kom kunderna?
13. Förekom det gäster som var mer intresserade av den mat som serverades? Var det studerande, ensamstående ungar eller vuxna i sällskap med barn?
14. Hur kallade man på servitrisen vid beställning; genom att ropa, ge tecken med handen eller använda hannes förnamn?

15. Hurdan var attityden mot gästerna? Reserverad, bestämd eller kamratlig? Fungerade servitrisen/ ordningsvakten som förtrogen med någon eller några kunder? Fick de medla mellan berusade gäster som råkade i gräl?
16. När inskred föreståndaren eller ordningsvakten om kunden blev högljudd eller påstridig mot servitrisen?
17. Kan man såhär efteråt betrakta ölkaféet som mötesplats där man stämde träff med någon? Gick Du under flera år till samma kafé? Berodde det i så fall på att Du bodde i den stadsdelen?
18. Besökte Du ölkaféet ensam eller i sällskap? Hade "ölgubbarna" en viss plats i lokalen; vid ett större bord e.d.? Hur förhöll sig övriga gäster till "gubbarna"?
19. Hade servitriser och ordningsvakter öknamn på "ölgubbarna"? Fanns olika benämningar på öl av exempelvis olika sort eller storlek? Fanns en särskild jargong mellan "gubbar" och personal och/ eller bland "gubbar" respektive personal?
20. Vilket av ölkaféerna var enligt Din uppfattning mest populärt? Fanns det någon rangordning mellan kaféerna? Vilket kafé var mest besökt vid marknader som Disting och höstmarknad?
21. Besöktes ölkaféet av hälsovårdsnämnden någon gång under året?
22. Anser Du att det förekom solidaritet och meningsfull kontakt på de s.k. ölsjappen, och hur tror Du att det fungerar idag då sjappen är nedlagda och "ölgubbarna" hemlösa?

Allan Andersson / Agneta Lilja 1987-04-15